

Kuntaliiton ajankohtaiset asiat

Maija Hakanen, ympäristöpäällikkö

Lammin päivät 5.10.2011

Ajankohtaisia asioita

- Kuntaliiton ympäristötiimi.
- Kuntien ympäristönsuojeluhallinnon talousasiaa.
- Kuntayhteistyöstä.
- Tuloksia kestävän kehityksen kyselystä.
- Kuntaliiton ilmastoasiaa.
- Kuntaliiton aloite kuntien ja valtion ilmastokumppanuudesta.
- Luonnonsuojeluasiaa.

Kuntaliitto / yhdyskunta, tekniikka, ympäristö / ympäristötiimi

- Leena Eränkö, ympäristölakimies
 - » ympäristönsuojelulainsäädäntö, jätelainsäädäntö
 - » osa-aikaeläkkeellä, tavattavissa pääsääntöisesti tiistaista torstaihin
- Maija Hakanen, ympäristöpäällikkö
 - » ympäristönsuojeluhallinto, kestävä kehitys, luonnonsuojelu ja luonnonvarat, ilmastonmuutos
- Kalevi Luoma, energiainsinööri
 - » energia ja ympäristö, ilmastonmuutos, ilmansuojelu
- Lotta Mattsson, asiantuntija
 - » ilmastonmuutos, ilmastokampanja, CHAMP-hanke, tilastot
- Vesa Valpasvuo, ympäristöasiantuntija
 - » kuntien ympäristönsuojeluviranomaisasiat, meluntorjunta, vesiensuojelu, maaperä ja maa-ainekset
 - » osa-aikaeläkkeellä 1.10.2011 alkaen, tavoitettavissa pääsääntöisesti tiistaista torstaihin
- Iina Vuorialho, lakimies 8.8.2011 alkaen
 - » ympäristönsuojelulainsäädäntö, kuntatekniikka
- Myös mainittava Anu Kerkkänen, Riitta Savikko ja Elisa Ranta (Kuntaliiton ilmastohanke); Hanne Lindqvist, tilastotutkija

Kooste kuntien ympäristönsuojelun taloustiedoista vuosilta 2005-2009

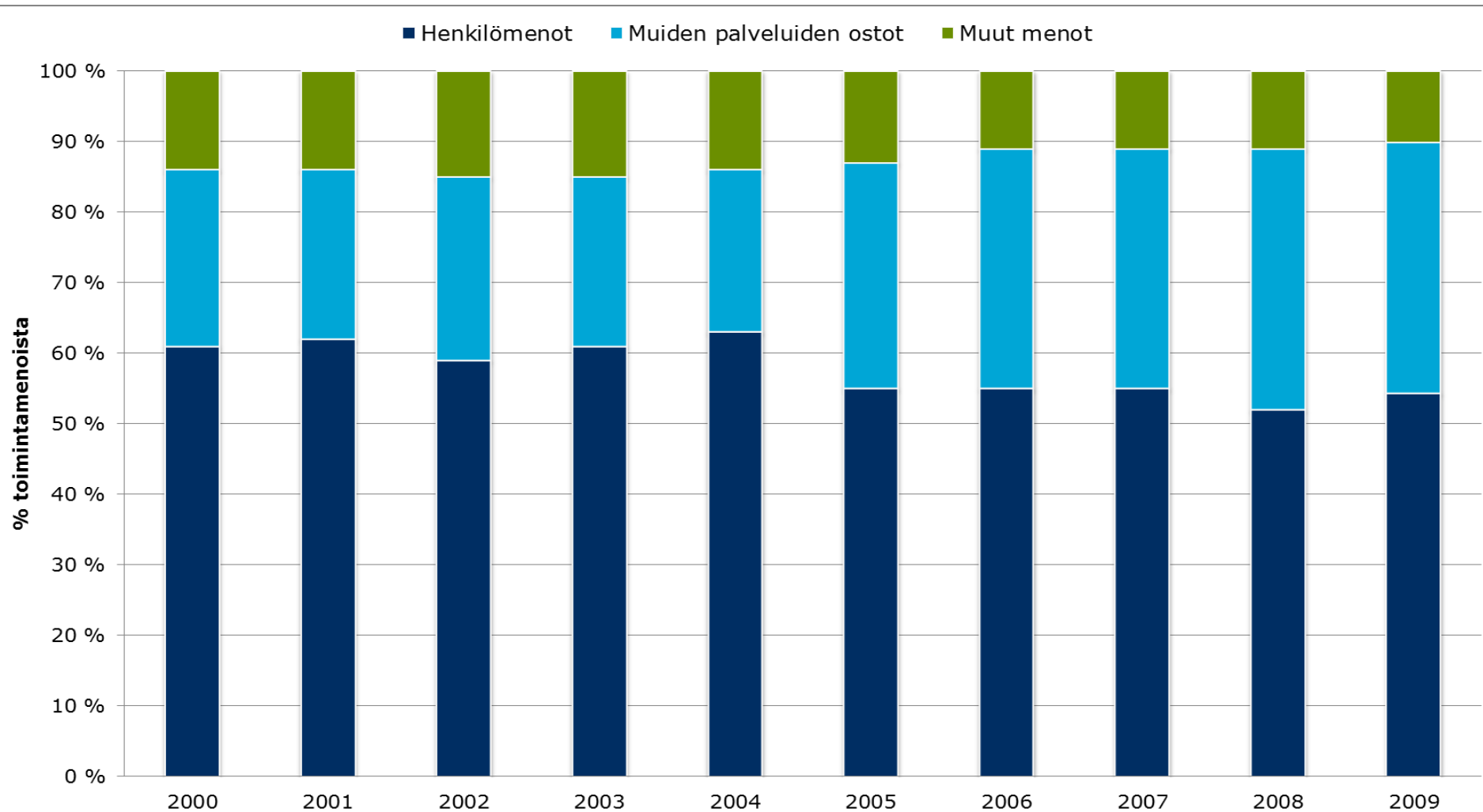
Kuntien
ympäristönsuojelu
Taloustietoja vuosilta 2005-
2009 ja yhteistyön eri
muodot

(uudet tiedot tulevat
vuodenvaihteessa)

Kunta	Toimintamenot (euroa/asukas)					Henkilökul ut yhteensä €/as. v. 2009	Muiden palveluje n ostot €/as. v. 2009	Toimintatul ot yhteensä €/as. v. 2009	Investointi- menot yhteensä €/as. v. 2009
	2005	2006	2007	2008	2009				
Akaa			3,40	4,29	5,33		5,33		
Alajärvi	1,22	1,36	1,36	1,37	5,11		5,11		
Alavieska	4,91	2,83	3,55	5,44	3,96	2,52	0,72	0,36	
Alavus	4,57	4,40	4,41	4,33	4,79		3,83		
Artjärvi	75,32	67,93	9,33	4,09	4,81	0,69	3,44		
Asikkala	27,80	33,50	10,04	16,50	20,00	5,73	12,28	2,11	
Askola	15,59	38,69	41,60	57,13	57,13	34,15	20,29	13,04	
Aura									
Enonkoski									
Enontekiö	8,50	6,51	7,12	8,36	6,38	5,31	0,53	6,38	
Espoo	11,25	10,95	11,43	12,19	11,73	5,94	3,88	8,12	2,55
Eura	7,51	8,61	8,89	8,51	8,44		8,44		
Eurajoki									
Evijärvi	13,03	11,56	10,61	10,07	9,74	2,53	5,05	1,44	
Forssa	7,59	4,86	5,33	4,87	3,48	2,92	0,45	1,40	0,45
Haapajärvi	6,72	13,25	12,36	12,35	13,35		13,35		
Haapavesi	39,19	17,27	18,23	17,08	11,36	7,17	3,52	5,95	
Hailuoto	4,15	4,01	9,12	11,67	15,70		15,70		
Halsua	15,27	18,51	14,50	16,28	15,87	12,85	1,51		
Hamina	7,33	7,42	8,69	8,30	9,03	6,24	2,61	2,09	
Hankasalmi	20,22	16,02	13,44	19,72	28,29	21,94	4,72	9,79	
Hanko	7,73	9,15	8,24	8,91	7,40	5,52	1,46		
Harjavalta	4,82	5,84	9,42	7,52	7,15	3,97	2,65		

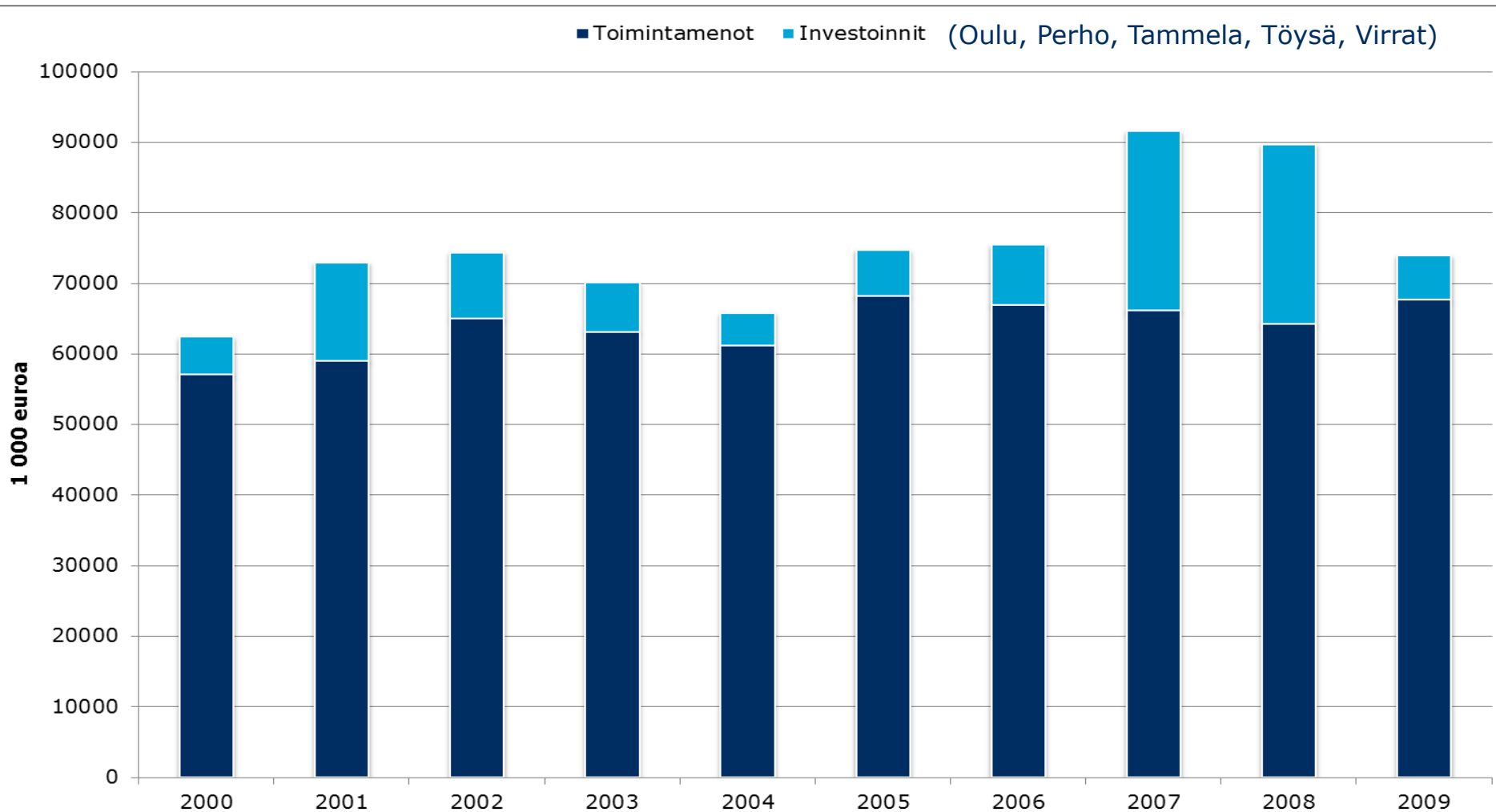
Ympäristön huolto (440)

Toimintamenojen jakaantuminen vuosina 2000–2009

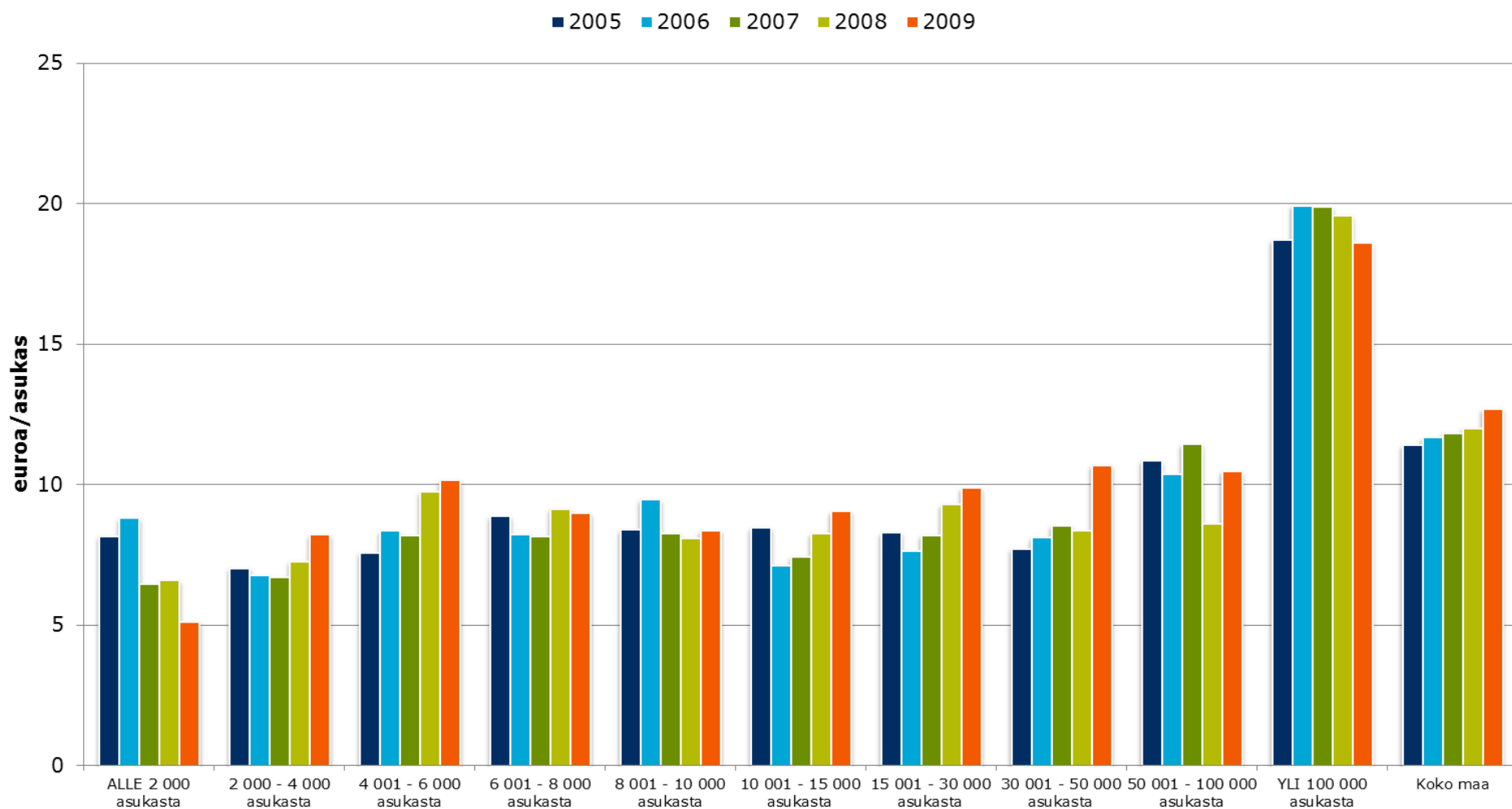
Ympäristön huolto (440)

Toimintamenot ja investoinnit vuosina 2000–2009 (korotettuna vuoden 2009 arvoon)

Ympäristön huolto (440)

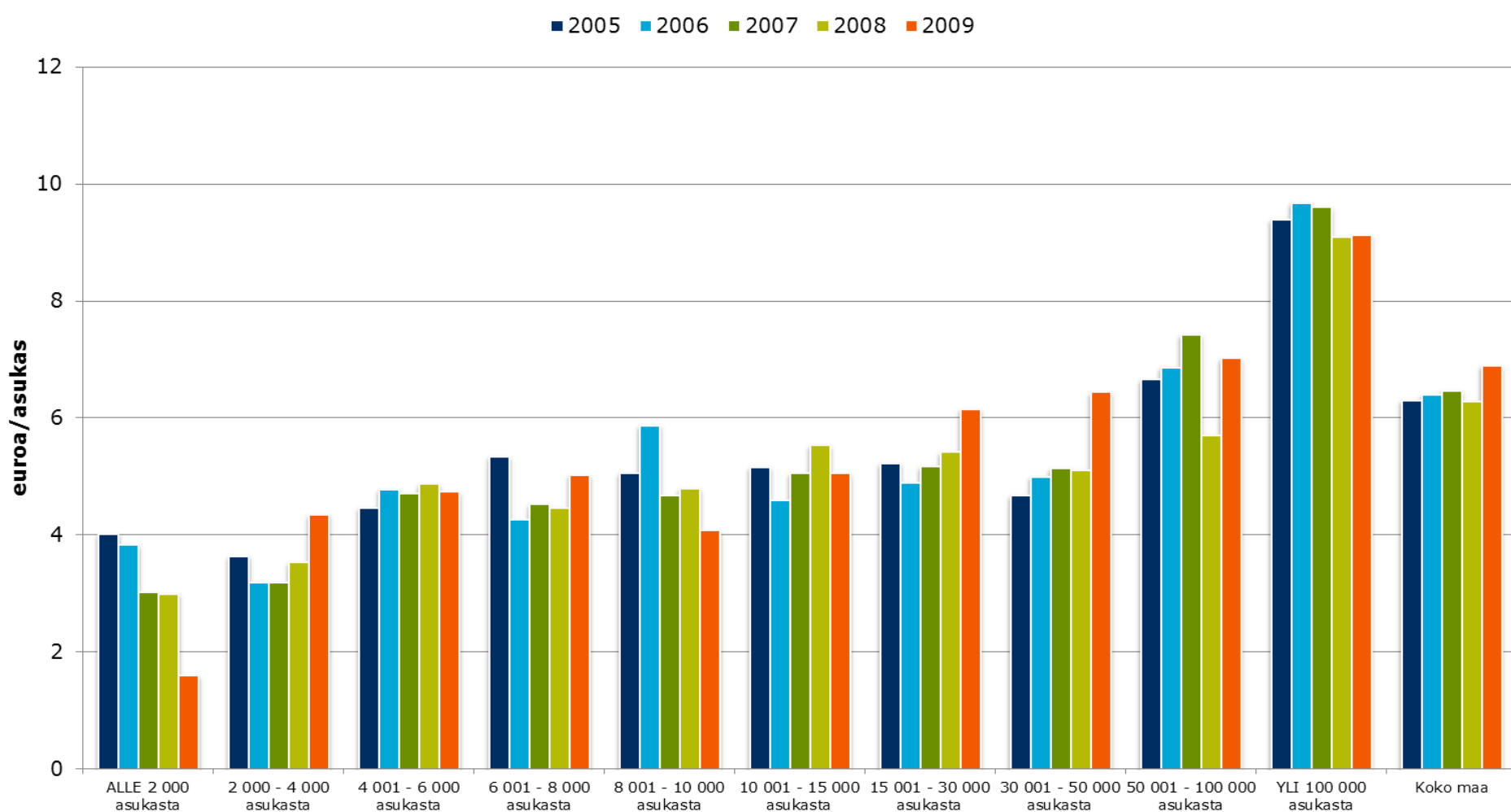
Toimintamenot €/asukas vuosina 2005–2009 kuntakoon mukaan.

Lähde: Tilastokeskus 2010
KL/HL 30.6.2011

Ympäristön huolto (440)

Henkilökulut (€/asukas) vuosina 2005–2009 kuntakoon mukaan

Lähde: Tilastokeskus 2010
KL/HL 7.7.2011

Ympäristön-suojelun kuntayhteistyö

- yhteislautakunnissa 101 kuntaa
- kuntayhtymissä 21 kuntaa
- viranhaltijayhteistyössä 54 kuntaa

Sopimus- ja yhteistyömallit

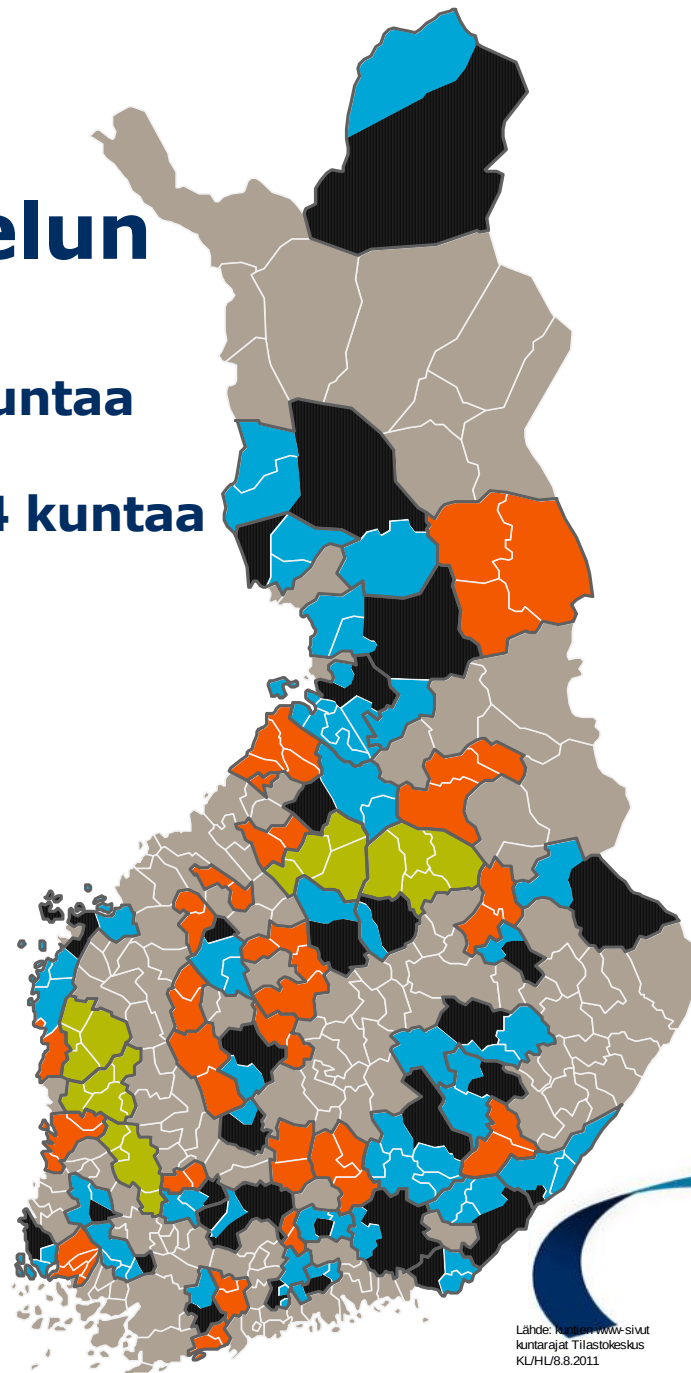
Ympäristönsuojeluyhteistyö

- Yhteislautakunta
- Kuntayhtymä
- Viranhaltijayhteistyö

Yhteistyöalueen raja

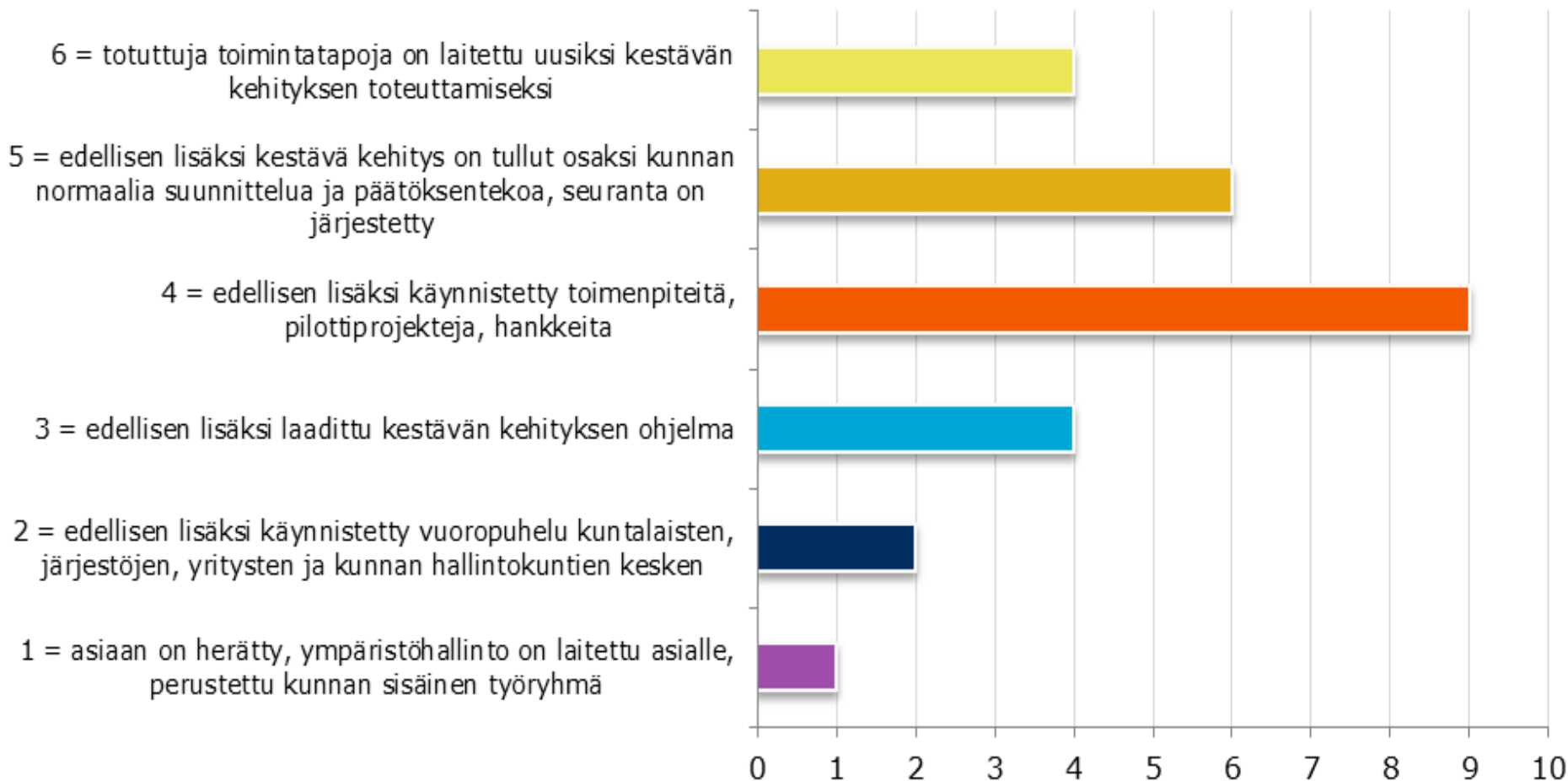

Yhteislautakuntien isäntäkunnat

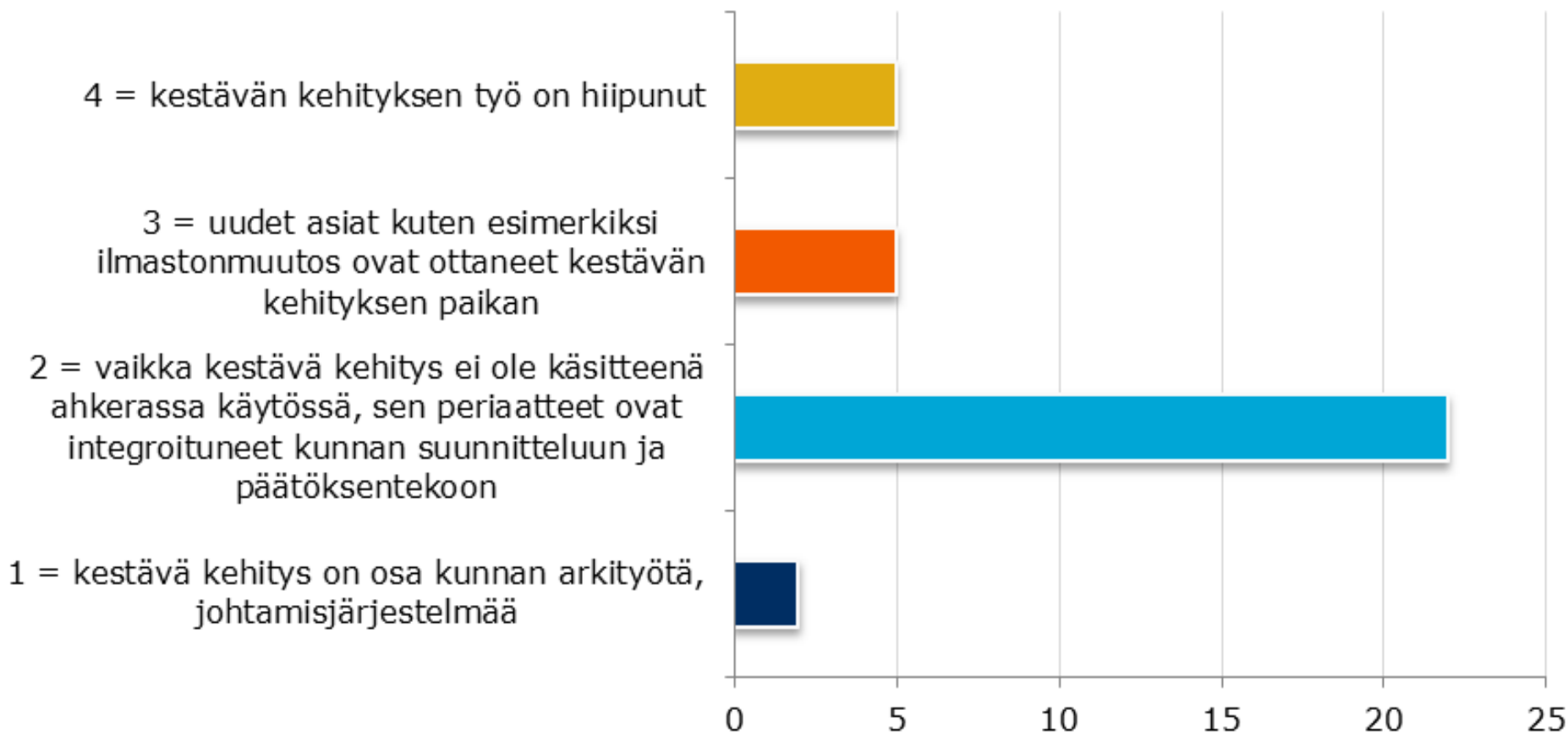
Kestävän kehityksen kysely

Mille asteelle arvioit kuntanne päässeen kestävän kehityksen työssä?

Kestävän kehityksen kysely

Miten arvioit kestävän kehityksen tilannetta kunnassanne, minkälaisella polulla arvelette olevanne nyt?

Suurin este kestävän kehityksen toteutumiselle kunnassa?

Ei ole aikaa ja **resursseja** toteuttaa kaikkea itse. Ympäristönsuojeluviranomaisen resursseilla asiaa ei hoideta. Rahan niukkuus. Tiukentunut taloustilanne. Ajanpuute. Resurssien yleisestä niukkuudesta aiheutuva tiedon puute. Henkilöstöresurssit. Resurssipula (taloudelliset ja henkilöstöresurssit), paikoin asenteet. Määrärahojen vähyys ja muut työt. Henkilöresurssien puute. Raha ja resurssit. Kiire.

Asenteet ja oikean tiedon puute. Virkamiesjohto ei ole aidosti kiinnostunut asiasta. Eräiden virka- ja luottamushenkilöiden asennevammaisuus. Asenne ja toisinaan varojen kohdentuminen muualle kuin kestäviin hankintoihin. Uusien osallisten sitouttaminen. Toteutuksesta vastaavien tahojen riittämätön sitoutuminen tavoitteiden toteutukseen.

Kestävän kehityksen laajuus **käsitteenä**, jonka myötä vastuutus on vaikeaa, ei ymmärretä, että asia liittyy tavanomaiseenkin tekemiseen kunnassa. Saada kaikki hallintokunnat aktiivisesti osallistumaan. Pitäisi oivaltaa, että kestävä kehitys syntyy kaikista kunnan tekemistä päätöksistä ja valinnoista, ei yksittäisistä erillisohjelmista. Kestävän kehityksen alkuperäisen, luonnontaloudellisten reunaehtojen korostamista koskevan näkökulman jääminen taloudellisesti kestävän kehityksen sekä myös sosiaalisesti kestävän kehityksen varjoon.

Yleinen kulutuksen kasvu ja itsekkyyys. Kaiken keskittäminen suuriin yksiköihin ja sähkön varaan ripustautuminen on riskialtista. Koko organisaatiossa seurannan puutteet ja päätöksenteon vaikutusten puutteellinen arviointi kestävän kehityksen näkökulmasta. Pirstoutunut strategia ja seuranta. Eri ryhmien eturistiriidat, sitoutumattomuus; oma mielipide. Toteutuminen vaatii riittävää pitkäjänteisyyttä ja sen puute olisi este toteutumiselle.

Ei varsinaisia esteitä. **Ei mikään.** Ei erityistä estettä.

Mitä tarvitaan, jotta kestävä kehitys etenisi kunnassa?

8 resursseja

8 asennemuutosta ja tietoisuutta

6 konkreettisiin toimiin ryhtymistä

3 kuntayhteistyötä ja isompia yksiköitä

3 valtion ohjausta

3 (johdon) sitoutumista

4 muita asioita

**Linkki kyselyyn löytyy Kuntaliiton verkkosivuilta:
www.kunnat.net > Yhdyskunta, tekniikka ja ympäristö
> Kestävä kehitys**

Kohti Rio+20 -konferenssia 2012

- Rio de Janeirossa järjestetään 4.-6.6.2012 YK:n kestävän kehityksen konferenssi, joka on vuoden 1992 konferenssin seurantakokous ja jatkoa vuoden 2002 Johannesburgin kestävän kehityksen huippukokoukselle.
- Konferenssista tavoitellaan poliittista asiakirjaa, vihreän talouden tiekarttaa ja hyvien käytäntöjen työkalupakkia.
- Konferenssilla on kaksi pääteemaa: Vihreä talous kestävän kehityksen ja köyhyyden poistamisen politiikkakehyksessä sekä kestävän kehityksen institutionaalinen rakenne.
- Kunnat aikovat vaikuttaa myös Rio+20 -konferenssiin. Kuntien kansainvälinen kestävän kehityksen järjestö ICLEI järjestää Maailmankonferenssinsa Belo Horizontessa, Brasiliassa 29.5.-1.6.2012 juuri Rio+20 -konferenssin alla.
- Itse konferenssiin ICLEI järjestää yhteistyössä kansainvälisten kuntajärjestöjen kanssa ”Globaalin kaupungin”, jossa kaupungit eri puolilta maailmaa kertovat kestävän kehityksen saavutuksistaan viimeisen 20 vuoden aikana. Myös maailman kuntajärjestö UCLG haluaa osallistua Rio+20 -prosessiin.
- Ulkoasiainministeriö on perustanut kansallisen Rio+20 -valmistelukomitean.

Lisää oma kuntasi maailmanlaajuiseen kestävien toimien laskuriin

- Osana kuntien valmistautumista Rio+20 -konferenssiin netistä löytyy paikallisten toimien laskuri "Local Action Counter". Laskuri listaa kaupunkeja ja kuntia, jotka ovat tehneet kestävä kehityksen toimia. Toimet voivat olla mitä moninaisimpia, kuten esimerkiksi pyöräteiden rakentaminen, energiansäästö, jätteiden kierrätys, kestävä kehityksen koulutus, lähiruoka, kestävä hankinnat jne.
- Jo 36 suomalaista kuntaa löytyy laskurista (27.9.2011), mutta oikean määrän pitäisi varmaankin olla 336, sillä tuskien meiltä löytyy kuntaa joka ei ole tehnyt konkreettisia kestävä kehityksen tekoja.
- Laskuri löytyy nettiosoitteesta <http://local2012.iclei.org/add-your-city/>

Kuntien ja maakuntien ilmastostrategiat

106 kuntaa

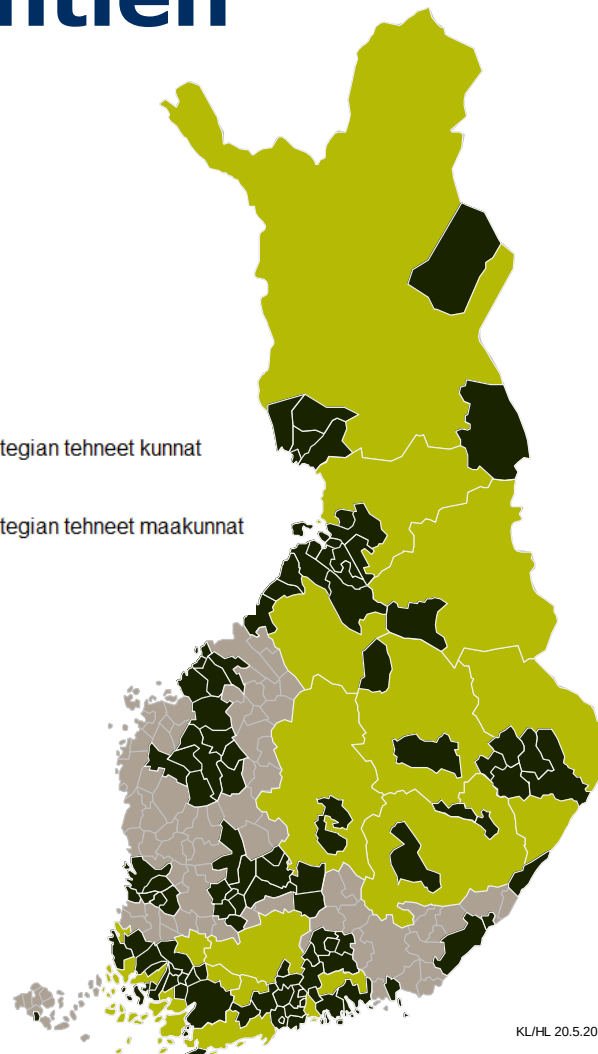
10 maakuntaa

Ilmastostrategian tehneet kunnat

Ilmastostrategian tehneet maakunnat

KL/HL 20.5.2011

Ilmastoasiaa

- Kuntaliiton ilmastolinjaukset 2008 ja 2010
- Ilmastokampanja
 - » Kuntien ilmastotapaaminen Varsinais-Suomessa 26.10.
 - » Kampanjatapaaminen Kuopiossa 15.11.
 - » Kasvener-päästölaskentaohjelma.
 - » Kuudes ilmastokonferenssi Tampereella 3.-4.5.2012.
 - » Selvitys kuntien ilmastotyön tilasta (Lotta Mattsson).
 - » Käynnistyspaketti uusille kampanjakunnille.
- Kuntaliiton ilmastohankkeet
 - » Ilmastomuutos, hyvinvointi ja kuntatalous – kuntapäättäjän opas”
 - » Koulutus systemaattiseen kunnan ilmastotyöhön.
- Ilmastoallianssi: Kuntaliitto, Motiva, Suomen ympäristökeskus, Ilmatieteen laitos ja UBC.

Valtion ja kuntien ilmastokumppanuus

- Kuntaliitto esittää uudenlaista ilmastoyhteistyötä ja -kumppanuutta valtion ja kuntien kesken etenkin maankäytön, liikenteen, jätehuollon ja rakennusten alueilla.
- Kumppanuus rakentuisi laaja-alaiselle ilmastososopimukselle tai -ohjelmalle, jolla toteutettaisiin kansallisen ilmasto- ja energiastrategian tavoitteita sekä kuntien ja seutujen ilmastostrategioita.
- Kumppanuusmenettelyn yhteydessä tulisi Kuntaliiton näkemyksen mukaan myös kehittää innovatiivisia tuki- ja rahoitusjärjestelyjä.
- Hallitusohjelmassa on sovittu valmistella esitys ja tehdä erillinen päätös ilmastolain säätämisestä, millä on yhtymäkohtia kumppanuusmenettelyyn.
- Kumppanuusmenettely voi uusien tuki- ja rahoitusjärjestelyiden ohella myös tehostaa olemassa olevien rahoitus- ja tukimekanismien tuntemusta ja hyödyntämistä. Eräs ilmastotoimien ongelma on, että monet kannattaviksikaan tunnistetut toimet eivät käynnisty.

Ilmastokumppanuudesta esiselvitysesitys

- kootaan yhteen aikaisemmin laadittuja selvityksiä kunnan ilmastotoimien päästövähennyspotentiaaleista;
- selvitetään kunnan ilmastotoimien kustannuksia;
- tunnistetaan vaikuttavimmat ja kustannustehokkaimmat kunnan toimet ilmastopäästöjen vähentämiseksi
- selvitetään ja arvioidaan kunnan ilmastotoimien rahoituksen erilaisia vaihtoehtoja, erityisesti Norjassa kehitetyn valtion ja kuntien välisen sopimusmenettelyn soveltumista Suomen olosuhteisiin.
- tehdään esitys kuntien ja valtion välisestä kumppanuusmenettelystä ilmastopäästöjen vähentämiseksi, jossa kunnat voisivat tarjota todennettavia päästövähennystoimia valtiolle. Toimet sisältyisivät paikallisiin tai alueellisiin ilmasto- tai energiaohjelmiin ja ne toteutettaisiin yhteistyössä paikallisten yritysten, järjestöjen ja muiden kuntien kanssa.
- toteutaan yhteistyössä kuntien kanssa, jotka tuottaisivat kustannustietoa kunnan ilmastopäästöjen vähentämistoimista.
- yhteistyökumppaneiksi haetaan myös ympäristöministeriötä

Luonnonsuojeluasiaa

- Luontohaastekilpailu
 - » Kunta tekee vuoden 2011 aikana suojelupäätöksen yhdelle tai useammalle omistamalleen luontoalueelle.
 - » Kilpailuaika päättyy 31.12.2011 ja tulokset julkistetaan 31.1.2012.
 - » Tieto suojelupäätöksestä tulee ilmoittaa Suomen Luonnonsuojeluliittoon hanne-le.ahponen@sll.fi tai Luontohaastekilpailu, Suomen luonnonsuojeluliitto, Kotkankatu 9, 00510 Helsinki.
- Kirjekampanja kunnille luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta
 - » Kunnille on lähtenyt kirje ja tietolehtisiä, jossa kannustetaan kuntia turvaamaan alueensa monimuotoista luontoa.
 - » <http://www.ymparisto.fi/kuntienluontotyypit>
- KuntaMETSO
 - » Kunnille aletaan maksaa osittaiskorvausta taloudellisista menetyksistä, kun kunta hakee omistamalleen alueelle yksityismaiden luonnonsuojelualueen perustamista.
 - » Osittaiskorvauksen suuruus lasketaan puuston käyvän arvon mukaan, ja se on enintään 50 prosenttia alueen käyvästä metsätalousarvosta. Virkistyskäyttö alentaa korvaussummaa.
 - » Kunnat voivat hakea YM:öltä avustusta kuntaMETSO:n toteuttamiseen kolmannen kerran 1.10.–31.12.2010.